

Helligtrekonger 2.tr. 05. 01.2014 JK kl.10.30

Tekst: Joh 8.12

Salmer: 749, 362, 108 /106 – nadver 391 v.3 - 136

 Himlens lys kom i dig til jord
 skinner til ny oplysning stor
 Godt kan vi nu ved nattetid
 kende som børn vor Fader blid
 O, Gud ske lov

 Er I skuffede fordi I ikke kom til at høre fortællingen om de vise mænds besøg hos Maria og Josef og den nyfødte Jesus? Hvis I er det, så må I komme igen i aften til helligtrekongersaftens musikandagt. Da skal I komme til at høre fortællingen, både i ord og toner.

Men I kender jo godt den fortælling. Det har I gjort siden I var børn. Og I kan bare kigge over på træskærerbilledet over på nordvæggen for at genkalde jer den. Der er den - med de vise mænd, som er blevet til de hellige tre konger, med forskellig hudfarver og med fine gaver i kassen og med den lille finurlighed, at Jesusbarnet er så fremmeligt, at han allerede har fingrene nede i gaveæsken.

I bliver nu heller ikke snydt for at synge ”Dejlig er den himmel blå”. Vi gemmer den bare til sidst i gudstjenesten. Næst efter juleevangeliet er fortællingen om de vise mænd måske den, som flest mennesker har i baghovedet som historien om den kristne jul. Og I har sådan set meget mere i baghovedet end det, der står i den korte beretning i Mattæusevangeliet. For i den står hverken noget med tre eller med deres navne eller alle de andre ting, som tradition og legender har føjet på i tidens løb.

Der er ikke noget galt med traditioner og legender. Det er vores måde at arbejde videre med de historier, vi har fået overleveret, tolke dem og bruge dem i vores liv. Vi har brug for at gøre historierne levende, give dem kød og blod. Det er jo det, der ligger i, at Gud lader sig føde i verden som et menneske. Frelsen skal blive kød og blod, ikke ord, ikke begreber, ikke luft, men kød og blod, virkelighed i verden.

Men selvfølgelig er det ikke lige meget, hvordan vi tolker og bearbejder den fortælling om Jesus, Guds søn, som vi har fået overleveret. Det er vigtigt, at vi er tro mod det, som evangelierne vil fortælle os om ham.

Derfor er det også hele tiden vigtigt at holde traditionerne, overleveringerne, tolkningerne, fornyelserne, op imod de bibelske vidnesbyrd. Det er det også med fortællingen om de vise mænd, deres vandring, deres gaver, traditionerne om, at de var konger, traditionerne om deres navne og deres forskellige hudfarver som repræsentanter for de tre gamle verdensdele osv.

Det er vigtigt at se, om historierne bevæger sig ud af sidespor, der intet har med evangeliets budskab at gøre, eller de er tro mod udgangspunktet. Det er derfor, vi dag lader den eventyragtige fortælling om vismændene møde evangelisten Johannes' korte, symboladede, betydningsmættede og teologisk kraftfulde udsagn om Jesus, der siger:

Jeg er Verdens Lys! Den, som følger mig, skal aldrig vandre i mørket, men have Livets Lys.

Jeg valgte kun at læse det indledende vers til dagens tekst. For det er det, der er det vigtige i dag, og det er det, der er grunden til, at teksten er valgt som prædiketekst til anden tekstrække på Helligtrekongers søndag. Jeg er overbevist om, at de, som valgte at ordene om, at Jesus er Verdens lys, skulle stilles over for fortællingen om de vise mænd på

Hellig tre kongers søndag, gjorde det for at sige: Her har vi essensen. Her har vi den røde tråd, der binder fortællingen om de vise mænd sammen med os 2000 år senere. Det er det eviggyldige indhold: Jesus er verdens lys, ham skal vi følge på vore vandringer. Og når vi fortæller historien om de vise mænd videre og nyfortolker og nydigter på den, så er det det, som er pointen. Det var det, da evangelisten skrev det ned. Det var det, da Grundtvig digtede Dejlig er den himmel blå. Og det er det i dag i Jyllinge Kirke.

De fulgte stjernen, de fulgte lyset, de fandt hvad de søgte – måske ikke sådan som de havde forventet det – men dog utvivlsomt den, de søgte - ham som kunne give dem livets lys. Og deres vandring er forbilledet for alle søgende menneskers vandring siden hen: følg stjernen fra Betlehem på jeres vandring, gå i retning af ham, og hans lys vil give os liv.

Spørgsmålet er så, hvad det skal betyde, at Jesus er verdens lys. Er det noget symbolsk? Skal vi forstå det i overført betydning? Eller hvordan.

Vi bruger jo tit lyset som billede på noget godt. Han eller hun er et stort lys, siger vi om nogen, der viser sig at være godt begavet og have særlige evner. Det giver mening for mange, at sige at Jesus er et stort forbillede, noget ganske særligt, med særlige evner og stor kraft. Så på den måde kan man godt bruge ordene om, at han er verdens lys – et stort forbillede, der skinner for os alle sammen, så vi skal følge ham og forsøge at ligne ham.

Men jeg tror ikke, at det bare er der, evangelisten Johannes vil hen. Jeg tror, at han mener noget langt mere voldsomt og mægtigt. Når han kalder Jesus for verdens lys. Jeg sagde før, at Julen betyder, at Gud kommer til verden som kød og blod, som virkelighed, ikke bare som ord.

Evangelisten Johannes er teolog, han bruger ord og beskriver med ord

og begreber og refleksioner mere end med de fortællinger, de andre evangelister bruger. Men det betyder bestemt ikke, at Gud er mindre kød og blod og fysisk virkelighed for ham end for de andre evangelister. Johannes skriver netop i sit juleevangelium, at Ordet blev kød og tog bolig iblandt os.

Så når han siger, at Jesus er verdens lys, skal det ikke kun forstås som et billede eller overført betydning. Det skal forstås konkret, fysisk, kosmisk: Jesus er verdens lys – det skal tages for pålydende: Dengang Gud sagde: Der blive lys! i skabelsens øjeblik, var hans skabende ord Jesus Kristus. Og det lys, som blev til, var og er og har siden været og vil altid være Jesus Kristus. Så kosmisk og fysisk skal det forstås:

Alt det lys, som oplyser verden, som får planter og dyr og mennesker til at leve og gro, som giver varme, når solen står op og som bryder mørket, når stjernerne lyser, alt det lys er Kristus. Det lys, vi ser i det nyfødte barns øjne, er Kristus. Det lys, som to elskende ser i hinandens øjne, er Kristus. Det lys, som afslører skjulte menneskers ugerninger, falskhed og løgne er Kristus. Det lys, der får os til at se hinanden, er Kristus. Lyset skaber liv. Og det lys, som skaber liv er det, der udgår fra Guds skaberord. Og Guds skaberord er Kristus.

Evangelisten Johannes har forskellige steder i sit evangelium udsagn, hvor Jesus siger ”Jeg er...” et eller andet. Jeg er verdens lys! Jeg er livets brød! Jeg er vintræet! Jeg er opstandelsen og livet! Jeg er vejen, sandheden og livet.

Det spiller alt sammen tilbage på det sted i Mosebøgerne, hvor Moses i ørkenen hører Gud Herren tale til ham fra den brændende tornebusk og hvor Moses vil vide hans navn, og hvor Gud Herren siger: Jeg er den, jeg er! Det er det navn, Moses får, og det går jo lidt i ring. Der er ikke åbenbaret så meget, andet end at Gud er den, som er i sig selv, og hvis

væren ikke er afhængig af noget andet.

Men Gud åbenbarer sig i Jesus Kristus, og derfor kommer der i Johanneevangeliet kød og blod og kraft og liv og lys på guds navn. Fortællingen om Jesus er Guds fortælling om sig selv. Og det første Gud er, er lyset, som giver os varme, liv, kærlighed, oplysning, mulighed for at se hinanden og mulighed for at skelne sandhed fra løgn.

Læg mærke til, at de vise mænd ikke var filosoffer eller teologer. I den græske tekst står der, at de var ”Magoi” – ordet magoi oversætter vi med vise mænd eller stjernetydere. Men der ligger mange betydningsnuancer i ordet. I andre sammenhænge kan man oversætte det med ordet troldmand på dansk. Kan man forestille sig den oversættelse i fortællingen: Se da kom der nogle troldmænd fra Østerland til Jerusalem og spurgte: Hvor er Jødernes konge?”

Nej det kan man ikke, for vi forbinder ordet troldmand med mørkets og ondskabens magter, med heksekunst og djævelskab – altså med mørke. Og det er ikke mørkemagter, der søger efter Jesus, for han er jo lyset. Derfor ville vi aldrig kunne gå i den retning, og derfor kalder vi dem for vise mænd eller stjernetydere, astrologer til nød, selvom det måske også kan lyde lidt suspekt.

På den anden side er de heller ikke filosoffer eller teologer. Så ville det være et helt andet ord, der ville blive brugt på græsk. Det spændende er, at Magoi i sig forener to ting, som vi normalt holder adskilt: naturvidenskab, altså fysik, kemi, astronomi, og på den anden side: Mystik: profeti, astrologi, alkymi – forsøget på selv at frembringe lys, nemlig guld.

Når de begiver sig på vej mod Betlehem er det for at søge mod det, som enhver magos må søge imod: lysets kilde, livets kilde, visdommens kilde. Historiens underfulde pointe er, at de finder den kilde. De når

frem til den; og ja, de må overraskes af barnet i den fattige hytte. Men ikke desto mindre er det der, deres søgen ender. I ham er livets kilde, lysets kilde, visdommens kilde. Han er verdens lys. Og fra ham udgår det lys, der giver os liv. Det gør det, når lyset er stjernen over stalden i Betlehem julenat, det gør det, når lyset vælder ud af den tomme grav påskemorgen. Det gør det, når lyset er flammeterne, der sætter sig på apostlene på pinsedagen. Det gør det, når lyset er solopgangen, som vækker os til en ny dags lys, og det gør det, når lyset møder os i dødens øjeblik og kalder os til livet hos Gud. Det er hans lys, vi møder, og det giver os liv, og den, som følger ham, skal aldrig vandre i mørke, men have livets lys.

Derfor Lov og tak og evig være dig vor Gud, fader, søn og Helligånd, du som var, er og bliver een sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen

Kirkebøn

Jesus Kristus, Verdens lys. Tak fordi du er alt det lys, som giver os liv og får livet til at gro og blomstre og bære frugt. Lys altid for os som ledestjerne på alle vore veje i tilværelsen, sådan som stjernen lyste for de vise mænd.

Vi beder dig. Lad dit glædesbudskab give os kraft til at gå dine veje i tro, med håb og med kærlighed til dig vore medmennesker.

Mind os daglig om vort ansvar for vore medmennesker og for vort eget liv. Mind os om vort ansvar for mennesker i nød, for hjemløse og fattige, syge og ensomme, for dem, og alle dem, der ikke kan se lyset fra din ledestjerne.

Vi beder for vort land og dets fremtid, for børnene, at de må vokse op i trygge omgivelser - og vide, at de hører hjemme hos dig, for konfirman-

derne, at de dagligt må vokse i tro, håb og kærlighed, og for de gamle, at de må leve, til de er mætte af dage og dø i din fred.

Vi beder for dem, som vi har givet magt og indflydelse i samfundet, for regering og folketing og domstole, at de må bruge deres magt til hele folkets gavn. Vi beder for dronningen og hele det kongelige hus.

Vi beder fortsat for alle de mange her i sognet, som har fået deres tilværelse slået ud af kurs på grund af stormfloden og som stadig står over for store udfordringer. Giv dem styrke til at klare hverdagen, og giv dem håb for deres fremtid.

Vi beder også for de mange kristne verden over, som har måttet holde jul i det skjulte, fordi de trues, forfølges, udsættes for vold og mord og får deres kirker brændt af. Du ved, Herre, at de er troens vidner, som lyser for verden. Giv os ydmyghed over for dem og vilje til at støtte hvor vi kan.

Og så beder vi for din kirke her hos os og ud over hele jorden. Lad alle folkeslag vandre til barnet i Betlehem. Og hold du os i din kirke fast i dåbens og nadverens nåde, så vi altid bevarer troen på, at dit rige skal nå ud til alle jordens ender og ind i de inderste kroge af vore egne hjerter. Amen!